

PRADĚDEČKOVO ČÍSLO

AKTIVITA: KDYŽ ZMIZÍ JMÉNO

Anotace:	Žáci si na základě brainstormingu na téma jména našich blízkých, filmu a následné diskuze uvědomí význam jména jako součásti identity každého jedince a nebezpečí toho, když se lidé stanou jen anonymní masou. Na osobním příběhu Jacka ve filmu se seznámí s historickými událostmi holocaustu za druhé světové války.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, člověk a jeho svět (1. stupeň ZŠ), jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS, MKV OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: komunikativní, sociální a personální, občanské OV: komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	10–14 let
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none">▪ uvědomují si nebezpečí totalitních režimů▪ seznámí se s historickými událostmi holocaustu▪ uvědomují si význam jména jako součásti identity každého jedince
Délka:	45 min. (včetně projekce)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none">▪ tabule, flipchart
Postup:	<ol style="list-style-type: none">1. Ptáme se žáků, co se obvykle označuje čísly nebo kombinací písmen a číslic. Necháme žáky vymýšlet všechny možné varianty.2. Požádáme je, aby uvedli jména členů rodiny a dalších blízkých. Ptáme se: Které jméno vašich blízkých se vám líbí? Je nějaké jméno, které se ve vaší rodině opakuje? Proč vám rodiče dali vaše jméno?3. Jména zapisujeme nahodile na tabuli tak, abychom ji zaplnili. Mohou zapisovat i sami žáci. V případě žáků komunikujících znakovým jazykem je možné aktivitu obohatit o znaky pro vlastní jména.4. Pustíme film Pradědečkovo číslo.

5. Využíváme metodu reflexe I.N.S.E.R.T. po filmu.
6. Znaménko **plus (+)**: Co ve filmu vnímáte jako **pozitivní**? Znaménko **minus (-)**: Co ve filmu vnímáte jako **negativní**? Znaménko **vykřičník (!)**: Co pro vás bylo ve filmu **nové** nebo co považujete za jeho **nejsilnější část**? Znaménko **otazník (?)**: Jaké vás k filmu napadají **otázky**? Věnujeme dostatečný čas na to, aby žáci mohli vyjádřit své pocity a názory k filmu.
7. Vedeme diskusi o **roli jména a oslovení v životě**. Ptáme se: Jak se člověk cítí, když je osloven jménem / příjmením / zdrobnělinou / přezdívkou? Kdo vám jak říká a proč? (Jinak vám nejspíše říká táta, babička, učitel, doktorka, kamarádka.) Co o nás jméno vypovídá a jak se proměňuje během života? Je nějak spojeno s identitou jedince? Změnili byste si své jméno? Proč ano a proč ne?

Reflexe:

Vrátíme se k filmu a k tabuli se jmény a vyzveme žáky, aby si představili, že všechna ta jména zmizí a zbydou jen čísla, jako se to stalo Jackovi v koncentračním táboře. Ptáme se: Jak by vám bylo? Jaké to asi muselo být, když jména vězňů v koncentračních táborech zmizela a byla nahrazena čísly? Proč myslíte, že vězňům čísla vytetovali? Jak takové označení usnadňovalo zacházení s nimi? Jak působilo na psychiku označeného i ostatních? Myslíte, že jména zmizela i mezi vězni? Jak se tito lidé cítili po návratu do společnosti?

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem testovala se 14 žáky v sedmé třídě, která je považována spíše za problematickou. Většina žáků se po krátkém otukávání zapojila již do brainstormingové aktivity a po krátké době se rozproudila rušná diskuse na téma, co je označováno čísly, a později se debatovalo i o jménech v rodině. Každý rád sděloval různé rodinné příhody se jmény. Zajímavý byl moment, kdy chlapec vietnamské národnosti přišel s tím, že si svoje „české“ jméno sám vybral. Film až asi na dva žáky sledovali všichni soustředěně a čas od času si mezi sebou komentovali různé okamžiky. Diskuse se opět rozproudila, když mohli promluvit o osobních sympatiích v souvislosti se jmény a přezdívkami. Při závěrečné reflexi si žáci dostatečně uvědomovali, co to znamená, když jméno nahradí číslo. Mezi žáky byla tendence si reakce špatit mezi sebou. Pokud bychom chtěli stihnout film více zasadit do dějinných souvislostí, natáhla bych aktivitu na dvě vyučovací hodiny.

Michaela Drápalová, ZŠ Školní, Louny

Aktivitu jsem testovala na druhém stupni ZŠ ve dvou skupinách: s 16 žáky se sluchovým postižením (SP) a s 16 žáky bez SP. Film zaujal obě skupiny, má ideální délku a možnost zvolit srozumitelné barevné titulky (pro SP). Nebylo potřeba ho přerušovat a vysvětlovat v průběhu. Některé děti obzvláště zaujaly kreslené části. Otázky po filmu se lišily podle pokročilosti skupin ve znalosti dějin 2. světové války. Aktivity před i po filmu proběhly spontánně a svižně v obou skupinách. Žákům s SP jsem musela zadání déle a podrobněji vysvětlovat a vše probíhalo pomaleji. Pro ně doporučuji pracovat ve dvouhodinovce nebo v rámci projektového dne. Se žáky bez postižení lze aktivitu realizovat v jedné vyučovací hodině, pokud učitel necítí potřebu přesahu do širších souvislostí, ať už dějepisných, či jazykových.

Ilona Horáčková, Gymnázium, SOŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené, Praha, Ječná